

Kapesní kalendář
na rok 1919

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Fpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Znění tohoto textu vychází z díla Kapesní kalendář na rok 1919 tak, jak bylo vydáno Československou tiskovou kanceláří v roce 1918 (*Kapesní kalendář na rok 1919*. Rusko: Československá tisková kancelář v Rusku, 1918. [47] s.).

Text díla (*Kapesní kalendář na rok 1919*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

Kapesní kalendář na rok 1919 [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2014 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/08/83/67/kapesni_kalendar_na_rok_1919.pdf

Vydání (obálka, grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 ze 12. 12. 2014.

OBSAH

Leden	5
Únor	8
Březen	11
Duben	14
Květen.....	17
Červen	20
Červenec.....	23
Srpen.....	26
Září.....	29
Říjen	32
Listopad.....	35
Prosinec	38
První vláda československé republiky	41

Leden

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	S	19	Nový rok	Boniface
2	C	20	Blahoslava	Ignáce B. Filogonia
3	P	21	Jenovefy	Petra metrop. Kiev
4	S	22	Gordia	Anastasia
5	N	23	Telesfora	Zotika, Gelasia
6	P	24	Sv. 3 králů	Eugenie (Štědrý den)
7	U	25	Světluše	Narození P. Ježíše
8	S	26	Erharda	Josefa pěstouna
9	C	27	Basiliše	Mučeníka Štěpána
10	P	28	Dobroslava	20 000 muč. V Nik.
11	S	29	Ctislavy	14 000 mládčátek
12	N	30	Arnošta	Muč. Anisie
13	P	31	Jarmily	Melanie řím.
14	U	1	Hilaria	Obřezání Páně. Nový Rok
15	S	2	Pavla P.	Sylvestra pap. Theogen.
16	C	3	Marcela	Malachiáše, pr. Gordia
17	P	4	Antonína	70 apoštolů
18	S	5	Blaženy	Theopemta (den postní)
19	N	6	Kanuta	Zjevení páně (svěc. Vody)
20	P	7	Fab. a Šeb.	Jana Křtitele
21	U	8	Anežky	Jiřího, Emiliana
22	S	9	Vincence	Filipa, metr. Polievkta
23	C	10	Zasn. P. M.	Řehoře Nis., Pavla Obn.
24	P	11	Bohuslava	Theodose, Michaila Kl.
25	S	12	Pavla obr.	Sávy srb. Muč., Tatiany
26	N	13	Polykarpa	Jermila Stratonika
27	P	14	Jana Zlat.	Otců v Sinai zavražd'.
28	U	15	Karla Vel.	Pavla Théb.
29	S	16	Frant. Sal.	Petra v okovech
30	C	17	Martina	Antonia Velkého
31	P	18	Petra Nol.	Arhanasia i Cyrilla

LEDEN

1. Nový Rok. / 1861 počaly vycházeti „Národní Listy“
2. 1817 narozen čes. spis. Ot. Hostinský.
3. 1849 narozen franc. hist. A. Denis.
4. 1859 narozen čes. Spisovatel K. V. Rais. / 1849 narozen F. X. Gabelsberger, původce soustavy těsnopisné.
5. 1866 premiéra Smetanových „Braniborů“
6. 1918 deklarace českých poslanců v Praze. / 1412 narozena Panna Orleánská.
7. 1844 narozen franc. bás. P. Verlaine.
8. 1588 narozen dalmatský básník J. Gundulič. / 1812 narozen K. V. Zap. autor „Českomoravské Kroniky“.
9. 1873 zemřel císař Napoleon III.
10. 1356 Karel IV. vydal Zlatou bullu.
11. 1422 po vítězství u Něm. Brodu Žižka pov. na rytíře.
12. 1856 zemřel slov. politik Lud. Štúr. / 1912 zemřel Jos. Rank, český lexikograf.
13. 1917 odpověď spojenců na Wilsonovu notu o osvobození Čechoslováků. / 1842 narozen L. Leger, pěstitel styků č.-fr.
14. 1918 vyšlo 1. číslo „Českoslov. Denníku“ v Kyjevě. / 1813 narozen český básník Boleslav Jablonský.
15. 1622 narozen franc. básn J. Mollière.
16. 1918 manifestace v Moskvě pro ústavodárné shrom.
17. V lednu 1916 zemřel F. G. Luetzov, prostř. styků č.-angl.
18. 1409 vydán dekret Kutnohorský.
19. 1839 narozen franc. malíř Pavel Cézanne. / 1847 narozen český archeolog J. L. Píč.
20. 1612 zemřel císař Rudolf II.
21. 1793 popraven franc. král. Ludvík XVI. / 1654 Ukrajina připojena k Rusku.
22. 1860 narozen čsl. Jar. Vlček. / 1788 narozen ang. bás. l. Byron.
23. 1793 druhé dělení Polska.
24. 1918 IV. Universálem odtržena Ukrajina od Ruska. / 1908 zemřel

český spisovatel Jan Červenka.

25. 1829 narozen slov. básn. J. Botto. / 1755 zříz. univ. v Moskvě.

26. 1833 narozen čes. žurn. J. Barák.

27. 1890 uveř. „Punktace“ Staročechů s vládou.

28. 1860 narozen rus. spisovatel A. P. Čechov.

29. 1611 vpád Passovských do Čech.

30. 1851 zemřel čes. filos. Aug. Smetana.

31. 1797 narozen německý komponista Fr. Schubert.

Únor

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	S	19	Ignáce B.	Makaria Egyp. Eutr.
2	N	20	Hromnic	Euthumia V.
3	P	21	Blažeje	Maxima vyzn.
4	U	22	Veroniky	Ap. Timot., Anastase
5	S	23	Háty	Klimenta, Pavlína
6	C	24	Doroty	Xenie, Makedonia
7	P	25	Romnalda	Řehoře Bohosl.
8	S	26	Milady	Xenofonta
9	N	27	Apoleny	Přenes. Ost. Jana Zlat.
10	P	28	Skolastiky	Jetrema
11	U	29	Evrosiny	Ignáce muž.
12	S	30	Eulalie	Basila, Řehoře
13	C	31	Jordana	Cyra a Jana
14	P	1	Valentina	M. Trifona Petra
15	S	2	Trnové kor.	Očišťování Bohorodičky
16	N	3	Cyrilla a uč.	Simeona i Anny pror.
17	P	4	Flaviana pat.	Isidora
18	U	5	Simeona b.	M. Agathy, Theoduly
19	S	6	Konráda	Vukoly, Theofila
20	C	7	Nikefora m.	Parthenia a Lukáše
21	P	8	Eleonory K.	Maslenica, Theodora
22	S	9	Stěti sv. Petra	Nikitora Masl.
23	N	10	Petra D.	Charalamp. Proch. Masl.
24	P	11	R. Matěje	Feodory, Vsevoloda
25	U	12	Valburgy	Alekseje met. Mosk.
26	S	13	Markéty K.	Martiniana
27	C	14	Leandra b.	Avksentia
28	P	15	Romana	Apod. Onesima, Euseb.

ÚNOR

1. 1854 zemřel ital básn. Sylvio Pellico.
2. 1849 narozen slov. básník Pavel Országh (Hviezdoslav). / 1907 zemřel ruský chemik D. J. Mendělejev.
3. 1916 zemřel český spis. Jaromír Hrubý.
4. 1724 zřízena v Petrohr. akademie věd.
5. 1842 konán v Praze první nár. ples. / 1820 narozena česká spisov. Bož. Němcová.
6. 1849 zemřel ces. bot. J. Svat. Presl.
7. 1828 narozen franc. spis. Jules Verne. / 1812 narozen angl. spis. Charles Dickens.
8. 1813 narozen slov. spis. Samo Tomášík.
9. 1812 narozen čes. dram. spisov. J. J. Kollár.
10. 1881 zemřel rus. spis. F. M. Dostojevský.
11. 1893 zemřel dr. Trojan, jeden z osmačtyřicátníků.
12. 1746 narozen národní vůdce polský T. Kosciuszko. / 1913 zemřel čes. spis. M. A. Simáček.
13. 1883 zemřel něm. bud. sklad. R. Wagner.
14. 1468 zemřel vynál. knihotisku J. Guttenberg.
15. 1768 narozen rus. básník J. A. Krylov. / 1848 narozen čes. spisovatel Kar. Klostermann.
16. 1853 narozen čes. básník J. Vrchlický.
17. 1794 narozen čes. bot. K. Boř. Presl.
18. 1126 český kníže Soběslav zvit. nad Lotarem sas. u Chlumce.
19. 1812 narozen pol. básn. Z. Krasíňki.
20. 1523 narozen bratrský biskup Jan Blahoslav.
21. 1846 narozen čes. básník Svatopluk Čech. / 1902 zemřel český cestov. Emil Holub.
22. 1848 únorová revol. v Paříži.
23. 1864 narozen čes. básník A. Sova. / 1912 zemřela česká dram. uměl. Ot. Sklenářová-Malá.
24. 1830 narozen čes. spisovatelka Karolina Světlá.
25. 1634 zavražděn v Chebu Albrecht z Waldsteina.

26. 1861 vydána Schmerlingem únor. ústava. / 1802 narozen franc. spis. V. Hugo.
27. 1918 českoslov. vojsko odchází z Ukrajiny. / 1862 v únoru založen „Pražský Sokol“.
28. 1882 Pražská universita rozdělena na českou a německou.

Březen

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	S	16	Aloína	Muč. Pamfila, Pavla
2	N	17	Anežka	Feodora, Tirona
3	P	18	Kunhuta	Lva, pap. římského
4	U	19	Kazim sdp.	Ap. Archipa a Filemony
5	S	20	Popelec. Bohumil	Lva, bisk. Agathona
6	C	21	Bedřich sdp.	Timothea, Eustafia
7	P	22	Tomáš A.	Athanase
8	S	23	Jan z B.	Polykarpa
9	N	24	Františky	Nalez. hl. Jana Křtitele
10	P	25	Anastasius	Tarasa
11	U	26	Anděly	Porfyria
12	S	27	Řehoře I.	Prokopa, Tita pečersk.
13	C	28	Růženy	Basila vyzn.
14	P	1	Matildy	Eudokte, Nestora
15	S	2	Longina	Feodota, Avsenia
16	N	3	Klementa	Eutropia
17	P	4	Vlastimila	Václava, kníž. česk.
18	U	5	Edvarda	Konona, Marka
19	S	6	Josefa	42 muč. Theodora
20	C	7	Jáchyma	Basilia, Efrema
21	P	8	Benedikta	Theofylakta
22	S	9	Oktaviána	40 muč. Sebastijských
23	N	10	Sarapiona	Muč. Kodrata, Kypriana
24	P	11	Gabriela	Sofronia
25	U	12	Zvěst. P. M.	Theofana, Řehoře pap.
26	S	13	Haštala	Nikifora, Alexandra
27	C	14	Viktora	Benedikta
28	P	15	Guntrama kr.	Agapia
29	S	16	Eustacha	Savina, Trofima
30	N	17	Kvirina	Alekseje, člověka Bož.
31	P	18	Kvidona	Sv. Cyrilla. bisk. jerus.

BŘEZEN

1. 1420 papež Martin V. vydal bullu proti Husitům.
2. 1458 Jiřík Poděbradský zvolen za krále českého. / 1912 zemřel český spisovatel Vilém Mrštík.
3. 1918 Sovětská vláda podepsala Brest-Litevský mír. / 1903 zemřel český pol. F. L. Rieger.
4. 1861 zrušeno selské poddanství v Rusku.
5. 1883 protest Slováků proti pomad'arštění středn. škol.
6. 1787 Chebsko připojeno k arcidiecési pražské.
7. 1850 narozen president Českoslov. republiky T. G. Masaryk.
8. 1915 v Moskvě I. sjezd zástup. čsl. spolků na Rusi.
9. 1814 narozen ukrajin. básník T. G. Ševčenko. / 1916 Portugalsko vypovědělo válku Německu.
10. 1908 po událostech v Černové odsouzeno 40 Slováků na 36 ½ roku vězení.
11. 1848 zvolen Sv. Václavský výbor. / 1908 zemřel český mecenáš Jos. Hlávka.
12. 1917 vypuknutí ruské revoluce v Petrohradě.
13. 1918 ukončeny čtyřdenní boje u Bachmače.
14. 1487 uzákoněno selské nevolnictví v Čechách.
15. 1848 prohlášení konstituce v Rakousku.
16. 1892 zemřel angl. historik E. A. Freeman.
17. 1849 vydáno I. zat. obecní zřízení v Rakousku.
18. 1428 vítězství Husitů u Nisy v Kladsku.
19. 1558 zemřel český kronikář Václav Hájek z Libočan.
20. 1828 narozen norský básník H. Ibsen. / 1894 zemřel uher. politik L. Košut.
21. 1887 zemřel pol. spisovatel J. Kraszewski.
22. 1471 zemřel král český Jiří z Poděbrad. / 1915 pád Přemyšlu.
23. 973 založ. biskup. v Praze. / 1862 narozen č. sp. G. Preisova.
24. 1785 narozen slov. básn. J. Hollý. / 1887 založena Čes. Ob. Sok.
25. 1915 zemřel český spisovatel R. J. Kronbauer.
26. 1348 Karel IV. založil Nové Město Pražské.

27. 1868 narozen ruský spisovatel M. Gorkij.
28. 1592 narozen posl. biskup českobratrský J. A. Komenský v Uherském Brodě.
29. 1832 narozen český malíř J. Mařák. / 1891 zemřela pí. Marie Riegrová, dcera Fr. Palackého.
30. 1420 Žižka založil město Tábor. / 1891 carský reskript o zřízení sibiřské magistrály.
31. 1462 papežem Pavlem II. zrušena kompaktáta.

Duben

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	U	19	Hugona bisk.	Chrysanyha a Darie
2	S	20	Františka z P.	Jana Sergia a Patrika
3	C	21	Richarda	Cyrilla bisk. Katansk.
4	P	22	Izidora	Vasilía, Isáka
5	S	23	Vincence	Nikona
6	N	24	Celestína p.	Aretmona, Zachariáše
7	P	25	Heřmana	Zvěstování Panny Marie
8	U	26	Alberta patr.	Gabriela, Irineje
9	S	27	Marie, Kleofáce	Matrony, Manuela
10	C	28	Ezechiela	Hilariona, Štěpána
11	P	29	Lva p.	Marka a Cyrilla, Jana
12	S	30	Julia	Jana Zosimy
13	N	31	Hermenegilda	Vstup Páně do Jeruz.
14	P	1	Tiburcia	Marie egypt.
15	U	2	Teodora	Tita
16	S	3	Kalixta	Nikity
17	C	4	Zel. Čtvrtek	Jiří Zos.
18	P	5	Vel. Pátek	Platona
19	S	6	Bílá Sobota	Sv. Methoda, ap. morav.
20	N	7	Hod Boží Velikon.	}Velikonoce
21	P	8	Pondělí Velikon.	}Velikonoce
22	U	9	Kaja	}Velikonoce
23	S	10	Vojtěcha Bisk.	}Velikonoce
24	C	11	Jiřího M.	Antipy, Mertiana
25	P	12	Marka ev.	Vasila, Isaka
26	S	13	Kleta a M.	Artemona, Thomaidy
27	N	14	Jaroslava	Antonína, Jana
28	P	15	Vitalše	Apošt. Aristacha
29	U	16	Petra mučen.	Agaple, Ireny
30	S	17	Kateřiny S.	Simeona, Adriana

DUBEN

1. 1907 zemřel čes. pol. dr. Ed. Grégr.
2. 1873 změna vol. řádu na říšskou radu. / 1893 „Prodaná nevěsta“ po první ve Vídni.
3. 1849 zemřel pol. básník J. Slowacki.
4. 1327 Slezsko připojeno ke koruně české.
5. 1897 vydána jazyková nařízení Badeniho. / 1834 narozen čes. básník V. Hálek.
6. 1902 zemřel čes. lékař dr. Jos. Schoebl. / 1917 Amerika vypověděla válku Německu.
7. 1348 zakládací listina pražské university.
8. 1848 kabinet. listem slíbena Čechům konstituce. / 1907 zemřel čes. dram. umělkyně H. Kvapilová.
9. 1917 manifest ruské vlády o míru bez anexí a kontribucí.
10. 1848 zvolen v Praze Národní Výbor.
11. 1817 narozen slavjanofil K. S. Aksakov.
12. 1204 křižáci dobyli Cařihradu.
13. 1918 přís. českoslov. a jihoslov. zástupců v Praze.
14. 1827 narozen český slavista Herm. Jireček.
15. 1901 zemřel český malíř V. Brožík.
16. 1918 zemřel pěstitel styků českopolských L. Rydel.
17. 1826 narozen čes. mecenáš Vojta Náprstek.
18. 1869 pražská technika rozdělena na českou a německou.
19. 1880 vydána Štremayerova nařízení.
20. 1872 zemřel slov. básník A. Sládkovič.
21. 1828 narozen franc. hist. H. A. Taine.
22. 1822 narozen slov. spis. J. Palárik.
23. 1917 III. československý Národní sjezd v Kyjevě.
24. 1822 narozen slov. spis. J. Král.
25. 1916 II. sjezd československých spolků na Rusi v Kyjevě.
26. 1841 narozen čes. básník J. Zeyer.
27. 1872 zemřel fysik S. Morse.
28. 1918 zemřel Jiří Klecanda, tajemník OČSNR.

29. 1656 při vypálení Lešna shořel slovník Komenského.
30. 1344 založeno pražské arcibiskupství.

Květen

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	C	18	Filipa a Jakuba	Jana D.
2	P	19	Zikmunda	Jana Staroz.
3	S	20	Nalezení sv. Kříže	Fedora a An.
4	N	21	Gotharda b.	Januaria
5	P	22	Pia V. pap.	Vitalia ap., Nath., Lukáše
6	U	23	Jana apošt.	Velm. Jiřího P-sce. c. Alex.
7	S	24	Stanislava	M. Sávy Scratilata, Alžb.
8	C	25	Zj. sv. Mich.	Marka ev.
9	P	26	Řehoře	Štěpána Perm.
10	S	27	Antonína	Simeona
11	N	28	Kateřiny s.	Jasona i Josipatra
12	P	29	Pankráce	9 mučovníků
13	U	30	Serváce	Jakuba Apošt.
14	S	1	Bonifáce m.	Jeremije
15	C	2	Žofie	Athanasia
16	P	3	Jana Nepomuck.	Theodosia
17	S	4	Paschala B.	Pelagie
18	N	5	Venance m.	Ireny
19	P	6	Petra C.	Joba
20	U	7	Bernarda	Nalezení sv. Kříže
21	S	8	Ubalda b.	Jana Theol.
22	C	9	Julie p. a muč.	Přen. ostatků sv. Mikuláše
23	P	10	Desideria	Simona, Zilota
24	S	11	Johanky	Methoda a Kyr.
25	N	12	Urbana I. p.	Epifana
26	P	13	Filipa N.	Akvilina
27	U	14	Magdaleny	Isidora
28	S	15	Viléma	Pachomie
29	C	16	Nanebevstoupení P.	Nanebevstoupení Páně
30	P	17	Zdobení hrobů	Andronika a Junie Štěp.
31	S	18	Anděly	Feodota, Tekusy, Klaudie

KVĚTEN

1. 1749 zrušila Marie Terezie českou kancelář. / 1891 zemřel český malíř A. Chittussi.
2. 1519 narozen italský malíř Leonardo da Vinci. / 1564 vytištěna první ruská kniha.
3. 1791 vyhlášena polská konstituce.
4. 1902 zahájena v Hodoníně umělecká výstava slovenská.
5. 1818 narozen německý sociolog K. Marx.
6. 1916 zemřel Český sochař S. Sucharda.
7. 1855 narozen čes. učenec MUDr. Jar. Hlava. / 1857 narozen čes. spisovatel J. Herben.
8. 1794 popraven zaklad. moder. chemie A. L. Lavoisier.
9. 1915 úspěch československé legie v bitvě u Arrasu.
10. 1627 a 1628 vyd. Obn. zřiz. zem. v Čechách a na Moravě.
11. 1889 zemřel ruský spisovatel M. E. Saltykov.
12. 1884 zemřel Český hud. skladatel B. Smetana.
13. 1916 utvořena československá brigáda.
14. 1918 prvé přepadení Čechoslováků krasnoarmějci. / 1912 zemřel švéd. básník A. Strindberg.
15. 1867 pouť Čechů na Rus. / 1891 otevření jubil. výstavy v Praze. / 1895 otevření národopisné výstavy v Praze.
16. 1918 slavn. jubil. 50-ti letého výročí zal. Nár. Div.
17. 1860 narozen sl. b. M. Kukučín. / 1912 50leté jub. „Svatobora“.
18. 1899 zabájena mírová konference v Haagu. / 1891 zahájena česká akademie věd.
19. 1883 zemřel slovenský básník Samo Chalúпка.
20. 1874 zákonné uznání nábožen. společen. v Rakousku.
21. 1618 zahájen sjezd protestantský v Praze.
22. 1618 tajná schůze Českých povstalců na Malé Straně.
23. 1618 vyhození místodržících z oken hradu pražského (defenestrace). / 1915 Itálie vypov. válku Rak.-Uh.
24. 1790 zemřel český historik G. Dooner.
25. 1918 přepadení 6. pluku v Mariánovce.

26. 1876 zemřel český historik František Palacký.
27. 1564 zemřel francouzský reformátor Jan Kalvín. / 1852 vydán v Rakousku trestní zákoník.
28. 1374 Karel IV. připojil k Čechám Braniborsko. / 1861 narozen český politik Dr. V. Škarda.
29. 1916 zemřel český nakladatel J. Otto.
30. 1484 bitva u Lipan. / 1917 prohláš. čes. posl. na říš. radě.
31. 1818 narozen český historik V. V. Tomek.

Červen

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	N	19	Fortunáta	Patrika
2	P	20	Erazima muč.	Alekseje přen.
3	U	21	Klotildy kr.	Konstantina, Heleny
4	S	22	Frant. kar.	Basiliska
5	C	23	Bonifáce ap.	Michaela
6	P	24	Norberta arcib.	Simeona
7	S	25	Nejsv. Sv. Panny	Hl. sv. Jana
8	N	26	Hod Boží Svatod.	Den sv. Trojice
9	P	27	Pondělí Svatod.	Den sv. Ducha
10	U	28	Markéty	Nikity
11	S	29	Barnabáše	Theodosia
12	C	30	Jana Fak.	Isaka Dalm.
13	P	31	Antonína Pad.	Ap. Jerma, Jeruna a Filos.
14	S	1	Basila V.	Justina
15	N	2	Nejsvětější Trojice	Nikefora
16	P	3	Benona b.	Luciliana, Klaudia
17	U	4	Adolfa b.	Metrofana
18	S	5	Marka a Mare.	Dorothea
19	C	6	Božího Těla	Hilaria
20	P	7	Sylveria	Marcela
21	S	8	Aloise	Fedora
22	N	9	Pavlína b.	Cyrylla Alex.
23	P	10	Edeltrudy	Muč. Timothea, Alexandra
24	U	11	Jana Křtit.	Ap. Batroloměje, Barbabáše
25	S	12	Ivana poust.	Onufria, Petra Athon.
26	C	13	Jana a Pav.	Muč. Akiliny a Antoniny
27	P	14	Ladislava K.	Pror. Elisea, Method. Cař
28	S	15	Lva II. pap.	Jony, metr. mosk. Amosa
29	N	16	Petra a Pavla	Tichona, Tigria, Eutropia
30	P	17	Pám. Pavla	Muč. Manuela, Savela

ČERVEN

1. 1811 vydán občanský zákonník v Rakousku.
2. 1848 zahájen Slovanský sjezd v Praze.
3. 1826 narozen slov. spis. V. Pauliny-Tóth.
4. 1916 odsouzení k smrti posl. Kramář, Rašín, Zamazal a Červinka.
5. 1857 narozen český virtuos Frant. Ondříček.
6. 1861 zahájen nár. kong. Slováků v Turč. Sv. Mart.
7. 1835 narozen český básník Adolf Heyduk.
8. 1918 československé vojsko dobylo Samary. / 1503 narozen P. Truber, zakladatel slovinské literatury.
9. 1889 zemřel český básník Josef Jakubec. / 1357 založen Karlův most v Praze.
10. 1791 narozen český spisovatel V. Hanka.
11. 1348 založen pražský hrad.
12. 1848 počátek Svatodušních bouří v Praze. / 1912 zemřel český kultur. historik Z. Winter.
13. 1878 zahájen kongres Berlínský. / 1832 narozen přírodovědec dr. A. Frič.
14. 1798 narozen český historik Frant. Palacký.
15. 1086 Vratislav I. stal se prvním králem českým. / 1389 bitva na Kosově poli.
16. 1426 vítězství Husitů u Ústí n. Labem.
17. 1915 vydáno první číslo „Čechoslováka“ v Petrohradě. / 1912 zemřel český malíř H. Schwaiger.
18. 1757 bitva u Kolína. / 1815 bitva u Waterloo. / 1882 I. slet sokol. v Praze.
19. 1800 zemřel ruský generál A. V. Suvorov.
20. 1918 dekret sovětské vlády proti OČSNR.
21. 1621 popraveno 27 čes. pánů na Staroměstském náměstí v Praze.
22. 1876 zemřel ruský rev. M. A. Bakunin.
23. 1789 hrabě Mirabeau v čele nár. shrom. v Paříži.
24. 1859 Rakousko poraženo u Solferina.
25. 1608 mír v Libni mezi Rudolfem a Matyášem. / 1903 nastoupil

v Srbsku Petr I.

26. 1848 rozpuštěn Národní Výbor.

27. 1742 mírem Vratislavským ztraceno Slezsko.

28. 1914 atentát na rak. násled. v Sarajevě. / 1846 narozen ministr čsl. rep. M. Dula. / 1912 I. všesl. sok. slet v Praze.

29. 1918 proklamace franc. presidenta Poincarrea o samostatnosti státu českoslov.

30. 1793 narozen Josef Ressel, vynálezce lodního šroubu.

Červenec

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	U	18	Theobalda	Leondia
2	S	19	Processa a Martina	Judy Thod.
3	C	20	Heliodora b.	Methoda
4	P	21	Prokopa	Juliana Tars.
5	S	22	Cyrylla a Methoděje	Eusebia
6	N	23	Dominiky	Agrippiny
7	P	24	Navštívení P. Marie	Jana Křtit. narození
8	U	25	Kiliana	Febronia
9	S	26	Vavřince	Davidida
10	C	27	7 bratří muž.	Samsona
11	P	28	Pia I. pap.	Germana
12	S	29	Jana Kv.	Ap. Petra a Pavla
13	N	30	Markéty p.	12 apoštolů
14	P	1	Bonaventury	Kosmy a Dam.
15	U	2	Jindřicha	Roucha B. R.
16	S	3	Marie Karm.	Hyacinta
17	C	4	Alexisa	Andreje Krét.
18	P	5	Kamila z L.	Sergije Rad.
19	S	6	Vincence	Sisoje Vel.
20	N	7	Jarolima	Ahsija
21	P	8	Daniela pror.	Prokopa
22	U	9	Máří Magdaleny	Pankráce a Kyr.
23	S	10	Apolináře	45 mučenníků
24	C	11	Kristiny	Olgy Kněžny
25	P	12	Jakuba	Prokla
26	S	13	Anny	Gabriela
27	N	14	Pantaleona	Akvila
28	P	15	Inocence I.	Vladimíra
29	U	16	Marty p.	Atheogena
30	S	17	Abdona m.	Mariny
31	C	18	Ignáce	Emiliana

ČERVENEC

1. 1886 narozen čes. sp. V. Flajšhans. / 1902 zemřel čes. sp. J. Lepař.
2. 1017 vítězství československé brigády u Zborova.
3. 1866 bitva u Král. Hradce.
4. 1776 prohlášení samostatnosti Spoj. Států Sev. Amer.
5. 1807 narozen ital. revoluc. Josef Garibaldi. / 1436 vyhlášena kompaktáta v Jihlavě.
6. 1415 upálen v Kostnici Mistr Jan Hus. / 1906 II. ženev. konvence mírová.
7. 1918 spoj. penzenské a čeljabinské skup. čsl. vojsk.
8. 1866 Prusáci v Praze.
9. 1609 vydán majestát Rudolfův.
10. 1834 narozen český básník J. Neruda.
11. 1856 zemřel český spis. J. K. Tyl.
12. 1260 Přemysl Otakar II. zvit. nad Uhry u Kressenbruna.
13. 1918 zahájil činnost Národní Výbor v Praze.
14. 1420 bitva na Žižkově a 1789 dobytí bastily v Paříži.
15. 1410 vítězství Poláků nad něm. řád. u Grunwaldu.
16. 1773 narozen český spisovatel J. Jungmann.
17. 1420 v červenci Husité vyhlásili 4. artikule pražské. / 1916 zemřel Svetožár Hurban-Vajanský.
18. 1861 Maďaři zrušili volbu jediného rusínského posl. / 1374 zemřel italský básník Petrarka.
19. 1870 vypukla válka německo-francouzská.
20. 1436 král Zikmund vydal zápis českým Husitům.
21. 1848 narozen český sochař V. Myslbek.
22. 1843 narozen český spisovatel A. Stašek.
23. 1918 zahájen první sjezd československého vojska v Omsku.
24. 1854 narozen český spisovatel Konstantin Jireček. / 1914 Rakousko dalo ultimatum Srbsku.
25. 1918 československé vojsko dobylo Jekatěrinburga.
26. 1847 narozen český cestovatel Jos. Kořenský.
27. 1833 narozen český spisovatel G. Pfleger-Moravský.

28. 1869 zemřel český badatel J. E. Purkyně. / 1914 vypovědělo Rakousko válku Srbsku.
29. 1793 narozen česl. básník J. Kollár. / 1856 zemřel Karel Havlíček Borovský.
30. 1419 začátek bouří husitských v Praze.
31. 1627 katolické náboženství prohlášeno v Čechách jediňě oprávněňým.

Srpen

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	P	19	Petra ap.	Romana kn.
2	S	20	Alfonsa	Eliáše
3	N	21	Štěpána n.	Simeona a Joba
4	P	22	Dominika	Marie Magdaleny
5	U	23	Marie Sn.	Trofina, Apolinaria
6	S	24	Proměn. Páně	Borise a Gléba
7	Č	25	Kajetána	Anny matky P. M.
8	P	26	Cyriaka m.	Jermolaje a Jermokrata
9	S	27	Romana m.	Pantaleona
10	N	28	Vavřince m.	Prochora
11	P	29	Zuzany p.	Kalinika
12	U	30	Kláry p.	Silase
13	S	31	Hypolita	Eudokina
14	Č	1	Eusebia kn.	Eudokima 7 muž. mak.
15	P	2	Nanebevzetí P. M.	Štěpána archim.
16	S	3	Rocha vyzn.	Isáka
17	N	4	Liberta m.	7 ml. Efezských
18	P	5	Jáchyma	Fafie
19	U	6	Ludv. Tol.	Proměnění Páně
20	S	7	Bernarda	Domicia
21	Č	8	Jany Fr.	Emiliána
22	P	9	Timothea	Matěje ap.
23	S	10	Filipa Ben.	Vavřince
24	N	11	Bartol. ap.	Eulapse
25	P	12	Bartoloměje	Fokije
26	U	13	Ludvíka kr.	Maksima
27	S	14	Josefa K.	Micheáše
28	Č	15	Augustina	Nanebevzetí Boží Rodičky
29	P	16	Stěti Jana	Pok. roucha
30	S	17	Růženy L.	Alipie
31	N	18	Rajmunda	Fora a Lavra

SRPEN

1. 1696 narozen vynálezce hromosv. Prokop Diviš. / 1837 narozen český herec J. Mošna. / 1845 začaly vycházeti „Slovenskje Nár. Nov“. / 1914 Německo vypovědělo válku Rusku.
2. 1850 narozen franc. básník G. de Maupassant.
3. 1427 vít. Hus. u Tachova. / 1914 Belgie vypověděla válku Němec. / 1914 Německo vypov. válku Francii.
4. 1306 Václavem III. vymřel rod Přemyslovců.
5. 1852 zemřel Fr. Lad. Čelakovský. / 1772 I. dělení Polska. / 1914 Anglie vypověděla válku Německu.
6. 1914 Rakousko vypovědělo válku Rusku. / 1805 císař František I. vzdal se koruny německé.
7. 1918 československé vojsko dobylo Kazaně.
8. 1884 zemřel dr. M. Tyrš, zaklad. „Sokola“. / 1914 Černá Hora vypověděla válku Rakousku.
9. 1867 narozen ministr čsl. rep. Vávro Šrobár. / 1918 Anglie uznala ČSNR za zákonitou vládu.
10. 1822 narozen slov. spis. J. Kalinčák. / 1913 mír Bukureštský.
11. 1854 narozen český spis. Jindřich Metelka. / 1914 Francie vypověděla válku Rakousku.
12. 1881 vyhořelo Nár. Divadlo v Praze.
13. 1849 kapitulace Maďarů u Világoše. / 1914 Anglie vypověděla válku Rakousku.
14. 1431 vítězství Husitů u Domažlic.
15. 1769 narozen Napoleon Bonaparte.
16. 1419 zemřel král. Václav IV. na hradě Kunraticích.
17. 1753 narozen J. Dobrovský, zakladatel slavistiky.
18. 1872 zemřel chorvatský básník P. Preradovič.
19. 1864 narozen čes. spis. Adolf Černý.
20. 1547 dal Ferdinand I. Habsb. Popravit 2 čes. rytíře a měšť.
21. 1808 narozen franc. básník T. Gautier.
22. 1868 česká deklarace. / 1891 zemřel čes. básník J. Neruda.
23. 1851 narozen český spis. A. Jirásek. / 1914 Japonsko vypovědělo

válku Německu.

24. 1898 výzva cara Mikuláše II. ve prosp. svět. míru.
25. 1918 československé vojsko dobylo Čity.
26. 1346 král čes. Jan Lucemb. padl v bitvě u Kreščaku.
27. 1619 Ferdinand II. Habsb. zbaven trůnu českého.
28. 1914 zř. čsl. druž. / 1916 Rumunsko vypov. válku Rak.
29. 1914 Rakousko vypovědělo válku Belgi.
30. 1914 S.-Petěrburg přezván v Petrohrad.
31. 1876 Premiéra Smetanovy „Hubičky“ v Nár. Divadle.

Září

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	P	19	Anděla stráž.	Ondřeje
2	U	20	Štěpána kr.	Samuele
3	S	21	Mansvelta	Abrahama Peč.
4	Č	22	Rozálie	Agathonika
5	P	23	Viktorina b.	Lupa
6	S	24	Vavřince	Petra Kijev.
7	N	25	Reginy p.	Ostatků Bartol.
8	P	26	Naroz. P. Marie	Adriana
9	U	27	Gorgonia m.	Piemona
10	S	28	Mikuláše	Mojžíše muž.
11	Č	29	Prota a H.	Stětí Jana Křtitele
12	P	30	Kvidona K.	Přenes. ostat. Al. Něvs.
13	S	31	Amáta b.	Pam. Marie
14	N	1	Posv. Sv. kříže	Simeona násl.
15	P	2	Nikodéma	Mamanta
16	U	3	Ludmily	Anthema
17	S	4	Lamberta	Babily
18	Č	5	Tomáše v.	Zachariáše a Alžběty
19	P	6	Januaria b.	Míchala
20	S	7	Eustachia	Jana Novgor.
21	N	8	Matouše ap.	Narození Bohorodičky
22	P	9	7 bol. P. M.	Jáchyma
23	U	10	Tekly p. a m.	Menodory
24	S	11	Gerharta	Fedory
25	Č	12	Tomáše z Vil.	Antonoma
26	P	13	Cypriána kn.	Obn. chrám
27	S	14	Kosma a Damián	Pozdvižení sv. Kříže
28	N	15	Václava	Filoteje
29	P	16	Michala arch.	Ludmily
30	U	17	Jeronýma	Žofie

ZÁŘÍ

1. 1433 Husité na Baltu. / 1870 bitva u Sedanu. / 1833 narozen vůdce Srbů lužie. M. Hórnik.
2. 1918 záp. a vých. skup. českosl. vojsk na st. Olovjanaja.
3. 1918 amer. a angl. deklarace o uzn. ČSNR za zák. vládu.
4. 1870 třetí francouzská republika. / 1907 zemřel nor. hud. sklad. E. H. Grieg.
5. 1439 zemřel slavný čes. hvězdář a lékař Kříšťan z Prachatic. / 1907 zemřel český spisov. Josef Merhaut.
6. 1817 narozen ruský spis. L. N. Tolstoj.
7. 1848 zrušeno selské poddanství v Rakousku.
8. 1841 narozen český hudeb. skladatel A. Dvořák.
9. 1437 popraven v Praze Roháč z Dubé.
10. 1914 Němci poraženi na Marně.
11. 1749 krutý patent proti nekatolíkům v Rakousku.
12. 1871 reskript cís. Františka Josefa I. / 1822 narozen Jindřich Fügner, spoluzakladatel Sokola.
13. 1868 narozen český básník O. Březina.
14. 1829 Turecko uznalo samosprávu Srbska.
15. 1867 narozen český básník Petr Bezruč. / 1811 narozen český hud. skladatel J. N. Škroup.
16. 1817 „objeven“ rukopis královédvorský. / 1809 Finsko připojeno k Rusku.
17. 1918 japonská deklarace o uznání ČSNR.
18. 1812 Napoleon opustil Moskvu. / 1807 narozen český spis. K. S. Amerling.
19. 1901 zemřel český politik Josef Kaizl. / 1786 navštívil císař Josef II. v Praze čes. div. „Boudu“.
20. 1865 narozen český historik L. Niederle.
21. 1860 narozen starosta Čes. Obce Sok. dr. Jos. Scheiner.
22. 1811 narozen slov. spis. M. M. Hodža.
23. 1868 zřízení obecních, okresních a zemských školních rad v Rakousku.

24. 1918 ustavení Všeruské vlády v Ufě.
25. 1212 zlatou bullou sicilskou propůjčen Čechám titul královský na věčné časy.
26. 1815 svatá aliance mezi evrop. vladaři.
27. 1541 zřízení řádu jezuitského. / 1914 ruská vojska překročila Karpaty.
28. 935 zavražděn český kníže Václav.
29. 1902 zemřel franc. spis. Emil Zola.
30. 1918 příměří spojenců s Bulharskem.

Říjen

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	S	19	Remigia b.	Ariadny
2	C	20	Leodegara	Trofima
3	P	21	Bohumila b	Michala kn.
4	S	22	Františka z As.	Dimirie
5	N	23	Placida m.	Fokáše
6	P	24	Břetislava	Početí Jana Kř.
7	U	25	Slavnost růžence	Tekly
8	S	26	Brigity vd.	Eufrosiny
9	C	27	Diviše	Jana theol.
10	P	28	Frant. Borg.	Kallistrata
11	S	29	Emiliana	Václava
12	N	30	Maximiliana	Cyriaka
13	P	31	Mat. P. M.	Řehoře
14	U	1	Kalikta I. p.	Plášť Bohorodický
15	S	2	Terezie p.	Cypriána
16	C	3	Havla op.	Dionýse
17	P	4	Hedviky vd.	Jerofeje
18	S	5	Lukáše ev.	Charitiny
19	N	6	Petra z Alk.	Tomáše ap.
20	P	7	Vendelína	Sergie
21	U	8	Voršily p.	Pelagie
22	S	9	Korduly	Jakuba Alf.
23	C	10	Severina	Eulampia
24	P	11	Rafaela ar.	Fillipa
25	S	12	Kryšpína a Kr.	Proba a Andronika
26	N	13	Evarista p.	Benjamina
27	P	14	Sabiny m.	Nazara
28	U	15	Simona a Judy	Luciána
29	S	16	Narcise	Longina
30	C	17	Marcella m.	Osiáše proroka
31	P	18	Volfganga	Lukáše ev.

ŘÍJEN

1. 1905 české demonstrace v Brně proti „Volkstagu“. / 1814 zahájen kongres Vídeňský.
2. 1892 zemřel francouzský filosof A. Renan.
3. 1917 oslava amnestie Kramářovy v Praze. / 1862 narozen český spisovatel Dr. Fr. Drtina.
4. 1332 Chebsko připojeno k Čechám. / 1911 zemřel morav. kněz vlastenec P. Ign. Wurm.
5. 1908 annexe Bosny a Hercegoviny.
6. 1914 zemřel český právník A. Randa.
7. 1918 zatímní všeruská vláda uznala ČSNR.
8. 1874 zemřel čes. básník V. Hálek. / 1838 narozen čes. filolog Gebauer.
9. 1917 zřízení československého korpusu.
10. 1914 pád Antverp.
11. 1424 zemřel Jan Žižka u Přibyslavi. / 1914 svěcení praporu České Družiny v Kyjevě.
12. 1492 objevena Amerika.
13. 1781 vydán toleranční patent v Rakousku.
14. 1890 zemřel J. V. Frič, účastník bouři svatodušních.
15. 1900 zemřel čes. hudeb. skladatel Zdeněk Fibich.
16. 1813 od 16. do 18. října bitva u Lipska.
17. 1849 zemřel pol. hud. sklad. F. F. Chopin.
18. 1599 zemřel čes. spis. Daniel Adam z Veleslavína.
19. 1873 zemřela Anna Náprstková, zakladat. prům. musea.
20. 1860 vydán říjnový diplom.
21. 1125 zemřel český kronikář Kosmas.
22. 1850 narozen český politik Josef Herold.
23. 1526 Ferdinand I. Habsburský zvolen za krále českého.
24. 1848 uzavřen mír Westfálský. / 1795 třetí dělení Polska.
25. 1918 zemřel pluk. Josef Švec, vel. povolž. skup. česl. voj.
26. 1862 narozen čes. malíř Joža Uprka. / 1863 I. žen. konv. mír.
27. 1907 krvavé svěcení kostela v Černovej na Sloven.

28. 1791 zřízení stolice jazyka českého na pražské universitě.
29. 1622 protestanští kazatelé vypovězeni z Čech.
30. 1905 manifestem cara Mikuláše II. zřízena říšská дума.
31. 1821 narozen český žurnalista K. Havlíček Borovský.

Listopad

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	S	19	Všech Svatých	Joelle pror.
2	N	20	Dušíček	Artemije
3	P	21	Huberta	Hilariona
4	U	22	Karla Borom.	Kaz. ikony Matky Boží
5	S	23	Emericha	Jakuba apošt.
6	C	24	Linharta op.	Arethy
7	P	25	Engelberta	Marciana
8	S	26	Bohumíra	Demetra
9	N	27	Teodora	Nestora
10	P	28	Př. sv. Ludmily	Terence
11	U	29	Martina	Anastase
12	S	30	Benedikta	Zenobita
13	C	31	Stanislava k.	Stachia
14	P	1	Ondřeje A.	Kosmy a Damiana
15	S	2	Leopolda	Akindina
16	N	3	Otmara	Akersima
17	P	4	Řehoře div.	Nikandra
18	U	5	Odon	Jonáše Ngr.
19	S	6	Alžběty d.	Pavla vyzn.
20	C	7	Felixe z V.	3 muč.
21	P	8	Obět. P. M.	Michala arch.
22	S	9	Cecilie	Onesifora
23	N	10	Klementa	Erasta. Olympa
24	P	11	Chrysogona	Viktora
25	U	12	Kateřiny	Jana, patr. Alek.
26	S	13	Petra Al.	Jana Zlatoušt.
27	C	14	Didáka	Justiniána
28	P	15	Josefata	Dimitrije
29	S	16	Saturnina	Matouše evangelisty
30	N	17	Ondřeje. 1. adv.	Nikona

LISTOPAD

1. 1781 zrušeno selské nevolnictví v Rakousku.
2. 1917 řeč prof. Masaryka o významu československého vojska v Kupeč. sobr. v Kyjevě.
3. 1414 Mistr Jan Hus přišel do Kostnice. / 1918 příměří mezi spojenci a Rakouskem.
4. 1821 narozen slov. spis. M. Hattala.
5. 1836 zemřel čes. básník K. H. Mácha.
6. 1771 narozen v Praze Al. Senefelder, vynál. kamenotisku.
7. 1811 narozen čes. básník a učenec Karel Jaromír Erben. / 1893 zemřel ruský hud. sklad. P. J. Čajkovský.
8. 1620 bitva na Bílé Hoře.
9. 1917 zachvácení vlády v Petrohradě bolševiky.
10. 1918 svěcení praporů II. divise v Jekatěrinburgu. / 1806 založena technika v Praze.
11. 1918 uzavřeno příměří mezi spojenci a Němci.
12. 1875 zrušena Matice Slovenská.
13. 1821 narozen ruský spis. F. M. Dostojevský. / 1913 zemřela česká spisov. Tereza Nováková.
14. 1777 Marie Terezie slibuje nábož. svobodu.
15. 1670 zemřel Jan Amos Komenský.
16. 1806 narozen slov. spisov. dr. Karel Kuzmány.
17. 1905 uzákoněno českoněmecké vyrovnání na Moravě. / 1653 spojeno Karol. a Klem. v univ. Karlo Ferd.
18. 1847 narozena česká básnířka Eliška Krásnohorská. / 1884 slavnostní otevření nového Nár. Divadla.
19. 1910 zemřel český malíř B. Knüpfer.
20. 1910 zemřel L. N. Tolstoj. / 1917 III. universálem prohlášena Ukraj. republ. v rámci říše ruské.
21. 1870 zemřel čes. básník Karel Jaromír Erben. / 1694 narozen franc. filos. A. Voltaire.
22. 1848 zahájení říšského sněmu v Kroměříži.
23. 1457 zemřel český král Ladislav Pohrobek.

24. 1915 rozpuštěna Česká Obec Sokolská.
25. 1332 Karel IV. vítěz nad Italy u S. Felice.
26. 1855 zemřel polský spis. A. Mickiewicz.
27. 1812 ústup Francouzů přes řeku Berezinu z Ruska. / 1851
narozen prof. dr. A. Bráf.
28. 1695 oběšen v Plzni sel. hrd. Kozina (Ján Sladký z Új.)
29. 1378 zemřel císař Karel IV.
30. 1631 slavně pohřbeny hlavy 12 českých pánů, popravených
r. 1621.

Prosinec

Greg. kal.	Dni	Prav. kal.	Katolíků	Pravoslavných
1	P	19	Engia	Platona
2	U	20	Bibiany	Josafata
3	S	21	Frant. Xaver.	Prokla
4	C	22	Barbory p.	Obětování Bohorodičky
5	P	23	Petra Chr.	Filomena
6	S	24	Mikuláše	Amfilocha
7	N	25	Ambrože. 2. avd.	Kateřiny
8	P	26	Početí P. Marie	Klimenta
9	U	27	Leokadie	Inocence
10	S	28	Melchiada	Jakuba
11	C	29	Damasa	Štěpána
12	P	30	Synesia	Paramona
13	S	31	Lucie	Ondřeje
14	N	1	Niky b. 3. adv.	Filareta
15	P	2	Irenea	Habakuka
16	U	3	Eusebia	Sofoniáše
17	S	4	Lazara	Barbory
18	C	5	Oček P. M.	Sávy
19	P	6	Nemesia	Mikuláše
20	S	7	Petra Klav.	Ambrože
21	N	8	Tomáše ap. 4. adv.	Sosthena
22	P	9	Zenona	Poč. Bohorodičky
23	U	10	Viktorie	Hermogena
24	S	11	Adama a Evy. Št. d.	Daniela
25	C	12	Narození Páně	Spiridiona
26	P	13	Štěpána	Eustr., Avxentia, Eug.
27	S	14	Jana apošt.	Thyrsy
28	N	15	Památky mlád'át.	Elenthera
29	P	16	Tomáše arc.	Aggea
30	U	17	Davida	Daniela a 3 neml.
31	S	18	Silvestra I. n.	Sebestiána

PROSINEC

1. 1899 zemřel český malíř L. Marold.
2. stanné právo v Praze. 1805 bitva u Slavkova.
3. 1300 narozen slovinský básník Frant. Prešern.
4. 1913 koncert moravských učitelů v Petrohradě.
5. 1791 zemřel hudební skladatel W. A. Mozart.
6. 1724 pragmatická sankce stala se základním státním zákonem.
7. 1462 císař Bedřich III., udělil značné výsady Jiřímu Poděbradskému.
8. 1870 památný protest českých poslanců proti odtržení Elzaska od Francie.
9. 1916 projev sympatií cara Mikuláše II. Čechům.
10. 1818 narozen český politik F. L. Rieger.
11. 1830 narozen slov. historik F. V. Sasinek.
12. 1917 řeč prof. Masaryka na schůzi národů v cirku kyjevském.
13. 1526 Ferdinand I. vydal Čechům volební revers.
14. 1854 narozen český malíř V. Hynais.
15. 1467 poslední zmínka o hejtmanu Jiskrovi z Brandýsa.
16. 1851 Karel Havlíček Borovský odvezen do Brixenu.
17. 1914 Anglie vyhlásila protektorát nad Egyptem.
18. 1909 zemřel slovenský spisovatel Samo Czambel.
19. 1831 narozen český politik Julius Grégr. / 1848 narozen český lékař prof. E. Maixner.
20. 1741 Karel Albert Bavorský králem českým proti Marii Terezii.
21. 1867 vydána prosincová ústava v Rakonsku (dualism).
22. 1867 narozen český spisovatel F. X. Šalda.
23. 1822 narozen slovenský spisovatel Š. N. Daxner.
24. 1845 založen slovenský liter. spolek „Tatrín“.
25. 1642 narozen angl. fyzik J. Newton.
26. 1902 zemřel mor. v. archivář Vinc. Brandl.
27. 1546 narozen Tycho Brahe, hvězdář cís. Rudolfa II.
28. 1859 zemřel anglický historik Macaulay.
29. 1809 narozen anglický státník W. E. Gladstone.

30. 1916 odpověď spojenců na notu Wilsonovu o sebe určení národů.
31. 1825 Bernard Bolzano před církevním soudem. / 1708 Rusko
rozděleno na gubernie. / 1384 zemřel angl. reformátor J. Viklef.

První vláda československé republiky

Prof. T. G. Masaryk, president československé republiky

Slavný řecký spisovatel Plato ve svých spisech o státě vyslovil a hájil zásadu, že vládnoucími osobami mají být filosofové. Kdyby dnes Plato žil, mohl by mít radost z toho, jak náš národ uskutečnil jeho princip. V čele Československého státu stojí muž hluboce filosoficky založený, největší náš učenec, nejlepší náš člověk.

Vnější životní osudy prof. dr. Tomáše Garrigue Masaryka před válkou byly prosté: Narodil se 7. března 1850 v Hodoníně z chudé rodiny (otec jeho pocházel z Holiče a pracoval na císařských statcích na Hodonsku). Učil se nejprve kovářem, potom se dostal na střední školu. Na vídeňské universitě byl povýšen na doktora filosofie a po dvouletém studiu v cizině, zejména v Lipsku, stal se docentem filosofie na vídeňské universitě. V Lipsku seznámil se s Američankou Ch. Garrigueovou, se kterou se později oženil a jejíž jméno připojil ke svému. V r. 1882 byl jmenován na pražskou universitu, kde působil až do války.

Na konci r. 1914 odešel za hranice a věnoval se vedení československého revolučního hnutí a propagaci československé otázky. V říjnu 1918 byl prohlášen presidentem Československé republiky.

Jako jsou prosty životopisné údaje o prof. Masarykovi tak budou popsány velké svazky, aby se aspoň zhruba vyložila jeho práce.

Poctivý Slovák, s velkou silou vůle a nezlomnou pracovitostí, nevyhýbal se žádné otázce, žádnému úkolu. Nepřijímal nic na víru, neodbýval nic mimochodem. Všecko se musí pořádně rozebrat, jít věcem až na kořen, uvážit všechny okolnosti, ale pak bez bázně vyslovit svůj názor i čestně podle něho jednat – to jsou zásady jeho života jeho práce.

V činnosti vědecké prof. Masaryk vyšel ze sociologie. V prvním svém spise („Sebevražda“) hleděl vystihnout příčiny úpadku současné společnosti a ukázat na léky. V „Konkrétní logice“ pokusil se o urovnání a roztřídění našeho vědeckého poznání, na němž založil svůj názor na svět. V „Sociální otázce“ provedl skvělé ocenění socialistických soustav, hlavně marxismu. V „Slovanských studiích“ šel po stopách slavjanofilství, v několika knihách (Jan Hus, Karel Havlíček, Česká otázka) hledal smysl našeho národního života v minulosti a směr pro budoucnost. Několik knížek je věnováno náboženským otázkám (V boji o náboženství a j.). Krátce před válkou vyšla velká dvoudílná kniha „Rusko a Evropa“, nebývalý pokus o široké, co možná všestranné vystižení vývoje ruského národa v nové době a jeho nynějšího stavu. Ze zmíněných i jiných oborů mohli bychom uvést ještě hodně knížek a brožur a nepřehledné řady článků, kterými i hlavně v „Naši Době“ a „Čase“ vykládal své názory skoro o všech palčivých otázkách současnosti.

Vedle toho neustálá činnost na universitě a ve veřejném životě. Prof. Masaryk nejen sám vydatně vědecky pracoval a vychovával k naukové práci, nýbrž dovedl organisovat práci vědeckou v širokých rozměrech: založil první vědeckou revui (Athenaeum), připravil vydávání nového naučného slovníku atd. Ve své veřejné činnosti hleděl provádět výsledky svého vědeckého zkoumání.

V politice platí tytéž zásady, jako v soukromém životě: politika musí být mravná, opírat se na vnitřní sílu národa a na právo. Proto se prof. Masaryk všemožně staral, aby náš národ se všestranně povznesl, zlepšil tělesně i duševně, obrodil po té zkáze, jakou proň byla doba pobělohorská, aby zkrátka vnitřně sílil a mohl překonat všecky bouře světových dějin, které by nás mohly potkat. Jeho zásluhou heslo „drobné práce mezi lidem“ přecházelo v širokých rozměrech do života nejen v zemích československých, nýbrž i u jiných národa slovanských (hlavně jižních).

Poctivost a houževnatost povahy přiváděly profesora Masaryka nezřídká do ostrých bojů proti předsudkům a pověrám, kdy se neohroženě stavěl proti mylným názorům a proudům, které ujal

v národních massách. Proto před válkou, ačkoli přes 30 let všecku svou neúpornou práci věnoval národu, přece v politice stál osamělý, jediný poslanec své strany.

Na počátku války prof. Masaryk přišel k přesvědčení, že politika Rakousko-Uherska a Německa uvrhnuvší svět do hrozného požáru válečného, je zločinná, a že náš národ totéž cítí a proto jde proti habsbursko-hohenzollernským plánům. Protože u prof. Masaryka za rozhodnutím hned jde čin, začal organizovat protirakouskou práci za hranicemi. Čtyři roky vedl naši politiku; za poměrů krajně těžkých, nevidaně vrtkavých, z ničeho přivedl náš národ k plné státní samostatnosti.

Československá politika v této době byla jím vedena s jeho starou přímostí, poctivostí a věrností přijatému ideálu a danému slovu. Svět zvykl si nám věřit – to je velmi cenný dar, který profesor Masaryk dal do vínku našemu mladému státu.

Dr. Josef Kudela

Dr. Karel Kramář, vicepresident Československé republiky

Dr. Karel Kramář je nesporně jedním z vůdčích lidí československého národa. Vzácné zprávy, které k nám přicházely za války z vlasti, jasně mluvily o tom, že dr. Kramář stojí doma v čele národa a skvěle s předáky všech politických stran, s celým československým národem podporuje vůdce revolučního hnutí československého národa prof. T. G. Masaryka. Staré souručenství obou těchto našich čelných lidí, kteří svojí politickou dráhu zahájili společným vystoupením ve vážné pro náš národ době, v rozhodných hodinách osudu československého národa, musilo býti základem té národní jednoty a občanské discipliny, která skovala československý národ v nepřemožitelný, vítězný celek.

Dr. K. Kramář narodil se 27. prosince r. 1860 ve Vysokém nad Jizerou. Studoval v Praze práva, vzdělával se za hranicemi v Štrasburgu a v Berlíně, kde pracoval hlavně v národohospodářské

a finanční vědě, a oddálil se studiu politických věd v Paříži, kde absolvoval znamenitou Ecole des sciences politiques. R. 1884 dosáhl na české universitě v Praze hodnosti doktora práv.

Na politické kolbiště vstoupil dr. Kramář v době, kdy nešťastné vídeňské punktace rozvířily vášnivý zápas mezi staročechy a mladočechy a kdy náš národ stál v těžkém zápase s byrokratickou rakouskou vládou, plně ovládanou německými lži-liberály. Theoreticky dobře připraven, dr. Kramář zahájil svou politickou činnost r. 1889 v týden. „Času“, jehož vedení se účastnil spolu s prof. Masarykem a s prof. Kaizlem. Pracuje s mladou inteligencí českou, sdruženou kolem „Času“ (realisté) o prohloubení a zmodernisování českého programu politického, „Čas“ hlásal hlavně nutnost práce kulturní a zejména sociálních reforem. Ve snaze uplatnění pokrokové zásady realismu v politických stranách českých dr. Kramář po uveřejnění Gautschových ordonací jednal o splynutí realistů s mladočechy a jeho zásluhou národní strana svobodomyšlná zreformovavši svůj program ve smyslu pokrokových zásad realistů, uvítala ve svém středu ke konci r. 1890 kromě dr. Kramáře i prof. Masaryka a prof. Kaizla.

R. 1891 byl dr. Kramář zvolen za poslance na radu říšskou za stranu mladočeskou a svojí širokou erudicí, svými schopnostmi a svědomitou, seriosní prací i vynikajícím talentem řečnickým dobyl si záhy vážnosti v celém parlamentě. R. 1897 za Badeniho byl zvolen nejprve druhým a pak i prvním místopředsedou poslanecké sněmovny. Ve straně mladočeské, ze které prof. Masaryk r. 1893 opět vystoupil, dr. Kramář již zůstal a stal se vůdcem strany, jsa od r. 1891 nepřetržitě členem vídeňské říšské rady izemského sněmu království Českého. Jako pozitivní politika dr. Kramáře, počítajíc s reálnými poměry, hlásala spravedlivou dělbu vlády mezi všemi národy rakousko-uherskými uvnitř Rakousko-Uherska, tak v zahraniční politice dr. Kramář snažil se co nejučinněji uplatnění vliv slovanský, vystupuje vždy prudce proti spolku rakousko-německému a pracuje pro přátelskou politiku národů

rakousko-uherských s Balkánem, Ruskem a Francií. Na volební reformě r. 1906 měl dr. Kramář nepopíratelný záslužný podíl.

Upřímně oddán slovanské věci, propagoval horlivě přátelství polsko-ruské, srbsko-bulharské, srbsko-chorvatské atd. a na této politice vzájemné družnosti a přátelského poměru mezi Slovany byl vybudován jeho neoslavismus, založený na duševní i hospodářské vzájemnosti národů slovanských, nehledě na dočasné jich vlády. Novoslovanské sjezdy v Praze a Sofii přijaly tento program a světová válka zastihla nás v době, kdy veliké projekty Svazu slovanských akademií nauk, Slovanské banky a Slovanské výstavy v Moskvě byly předmětem nejživějších úvah povolanych pracovníku u nás i v ostatních státech slovanských.

Když vypukla světová válka, rakousko-uherská vláda, vidouc v dr. Kramářovi nebezpečného vůdce národa, jehož poměr k státu, vrhnuvšimu se do krvavého dobrodružství, je velmi podezřelý, dala dr. Kramáře spolu druhými vynikajícími předáky československého národa 23. května 1915 zatknouti a 8. května 1916 byl po dlouhém uvěznění a vyšetřování odsouzen pro velezradu na Rakousku trestu smrti provazem. Rakousko vsak již nebylo dosti silno, aby zločin, proti němuž se ozval protest celého vzdělaného světa, provedlo. Po nastoupení císaře Karla byla dr. Kramářovi udělena amnestie.

Při ustavení Národního Výboru, který byl ve skutečnosti zatímní vládou československého národa doma, byl dr. Kramář zvolen předsedou jeho a po shroucení Rakousko-Uherska byl jmenován vicepresidentem vlády československé republiky a zástupcem prof. Masaryka.

První spisy dr. Kramáře jsou rázu finančního. Z pozdějších nutno jmenovati: „České státní právo“ (vyšlo r. 1896 ve Vídni), „Poznámky k české politice“ a práce v Laichterově „České Politice“, ve které jsou obsaženy jeho paměti o české politice novodobé a studie o rakouské zahraniční politice v XIX. století. Zaslужuje zmínky také horlivá publicistická činnost dr. Kramáře v domácích i zahraničních listech: německých, francouzských, anglických a slovanských.

vhk

V. J. Klofáč, ministerský předseda

Narodil se r. 1869. Jako universitní posluchač účastnil se v letech devadesátých pokrokového hnutí a byl vedle Dr. Soukupa a Dr. Rašina členem výboru pokrokového studentstva. R. 1894 vstoupil do redakce „Národních Politiky“.

V obou časopisech upozorňoval zvláště na nutnost získati dělnické masy pro státoprávní boj českého národa. Po známém státoprávním prohlášení soc. dem. poslanců na říšské radě r. 1897 počal organisovati dělnictvo a založil stranu národně sociální, jejíž prvním i hlavním politickým požadavkem bylo uskutečnění českého státního práva spojením českých zemí v jeden nerozdílný celek s generálním sněmem v Praze.

R. 1901 byl zvolen do říšské rady, od kteréžto doby zastával funkci poslance až do vypuknutí světové války. Známý jsou Klofáčovy řeči v delegacích, v nichž ostře kritisoval vojenskou kamarilu a rakousko-uherskou politiku na Balkáně. Jeho řeč o řádění rak.-uherské vlády v Bosně a Hercegovině, kterou pronesl v r. 1908 v delegacích, vyvolal rozruch v celé Evropě. Od té doby nebyl Klofáč nazýván ve vládních kruzích a v Německu, nežli „velezrádce“.

Přesvědčení a spravedlivá nenávisť k vojenským kruhům, které měly pro vše české jen opovržení, nedovolovaly Klofáčovi zůstatí rezervním důstojníkem a proto se v bojích o hlášení slůvkem „zde“ vzdal důstojnické hodnosti.

R. 1905 účastnil se jako zpravodaj rusko-japonské války a r. 1912 války balkánské. Jeho zájezdy do Ruska a hlavně do Srbska nesla rakouská vláda velice nemile a vydržovala mnoho špiónů a agentů provokatérů, kteří slídili za každým jeho krokem.

V análech pražské státní policie chovány rozsáhlé tajné fascikly o činnosti Klofáčově, kterou považovali za krajně státu nebezpečnou. Rakouské vládní kruhy viděly nebezpečí nejen v jeho organizační práci ve straně národně-sociální v jeho snaze o zeslabení rak.-uherské válečné moci fedrováním antimilitaristického hnutí

v širokých vrstvách české mládeže, ale i v hojných politických stycích, které Klofáč navázal v cizině zejména a pak v Rusku a Srbsku. Proto jest pochopitelno, že rakouská vláda při vypuknutí války snažila se ihned tohoto vlivného politického vůdce učiniti bezbranným a proto bez váhání hned na počátku války byl Klofáč zatčen a držen v žaláři až do jara loňského roku. V této době nejlépe bylo možno poznati, jaké lásce se těší posl. Klofáč v širokých vrstvách našeho lidu, jenž všemožně se snažil, aby jeho rodina, žijící v té době v Hlinsku v Čechách, netrpěla nedostatkem. Když byl propuštěn ze žaláře, věnoval se horlivě práci pro vytvoření ústředního orgánu našeho revolučního hnutí ve vlasti a současně snažil se o dosažení sblížení mezi oběma českými dělnickými stranami. V první polovici tohoto roku konal řadu schůzí – zejména na Moravě, na nichž dokazoval nezbytnost vytvoření jednotného Národního výboru, složeného ze zástupců všech českých stran.

D-d

Dr. Eduard Beneš, ministr zahraničních záležitostí

Je těžko, velmi těžko načrtnouti aspoň letný obrázek dr. B. v těch několika řádcích, na které nás bohužel neúprosně omezují naše tiskařské poměry. Prof. Masaryk a dr. Štefánik byli za války mezi námi na Rusi a známe je tedy všichni lépe. Ten třetí z nesmrtelné trojice ČSNR, dr. B. zůstal od nás po celou dobu války prostorově vzdálen a bližší seznámení nepodporovaly též nikterak ani velmi špatné spojení se Západem, ba často úplná odloučenost, ani povaha jeho nehlučné práce, konané z převážné části na hladkých parketách diplomatických salonů.

Rovněž z vlasti znalo nás dr. B. nepříliš mnoho. Narodil se r. 1884 (je nejmladším členem naší první min. rady) a při vypuknutí války byl jako docent sociologie na pražské universitě v počátcích své činnosti. Byl též literárně činným, jak ve svém vlastním odboru

(sociologie), tak i politicky, vydav pojetím a názory u nás jedinečný spis o podstatě politiky a programech našich politických stran.

Válka a naše revoluce však ukázaly, jakým nevyčerpatelným zdrojem pracovitosti a schopnosti je dr. B. V r. 1915 podařilo se mu prchnouti z Rakouska do Paříže, která mu nebyla neznámou. Dověřoval tam svá studia a již r. 1908 vyšla tam prvá jeho práce, věnovaná střeoevropské otázce „Le probleme autrichien et la question Tcheque“ (Rakouský problém a česká otázka).

V Paříži ještě r. 1915 vzniká pod vedením Masaryka a za účasti dr. B. a dr. Štefánika historická ČSNR, která na vždy zůstane vzorem revoluční organisace a práce. Za jejího vedení vykonali jsme dílo, jež bude patřiti mezi největší v našich dějinách, ač bylo nutno ve všech směrech začíti práci ze samých základů, z informace.

Tam začal i dr. B. Brzy po jeho příchodu do Paříže objevují se pode jménem dr. E. Bělský (počáteční pseudonym dr. B.) četné články novinářské a revuální. Samostatně vychází „Le socialisme au richien et la Guerre“ (Rakouský socialismus a válka) a „T. G. Masaryk“. Pod vlastním jménem vydává dr. B. francouzsky „De truissez l'Autriche-Hongrie“ (Zničte Rakousko-Uhersko), anglicky „Bohemia's case for Independence“ a italský „Boemia contro l'Austria-Ungberia“ (Čechy proti Rakousko-Uhersku).

Propagace je však podružnou činností dr. B. Žil trvale (ovšem s častými zájízdkami do Anglie a Italie) v Paříži, vojenském a politickém centru Dohody, zatím co prof. Masaryka a Štefánika povinnost delší dobu vázala v Rusku a Americe. Tak připadla dr. B. hlavní role v činnosti diplomatické. Výsledek sám pak ukazuje, že dr. B. ukázal se zde ve svém živlu. Přes to, že katolické Rakousko s neněmeckou císařovnou na trůně bylo předmětem diplomatické hry z velmi různých stran, umění dr. B. dovedlo každý skrytý útok a naopak každý náš úspěch na frontě promptně eskontovati na politické vítězství. Jeho vroucí snaha, abychom šli na mírovou konferenci jako samostatný stát, je dnes již splněna.

Svými zásluhami a schopnostmi byl dr. B. předurčen na křeslo ministra zahraničních záležitostí. Marně bychom hledali lepšího.

A příští doba jistě potvrdí, že přes obrovské zásluhy dr. B. plný rozvoj skvělého nadání a neúmorné pracovitosti dr. B. ukáže se teprve při další trudné práci k upevnění našeho mladého státu a upravení jeho mezinárodních vztahů.

Dr. Aug. Straka

Matúš Dula, minister bez portefeuille

Starý vekom – mladý duchom; tichý perem – výmluvný skutkom; kompromisný v maličkostech – neoblomný vo veciach veľkých, národných. Tak charakterizujem M. D., dávného podpredsedu a od smrti Pavla Mudroňa a predsedu slovenskej národnej strany, s ktorým sa ešte 21. Martinčanmi roku 1898 odsedel pŕlročné väzenie. Zaujatý zveľadením Sporiteľne, do nedávna najväčšieho a najreálnejšie postaveného penaž. ústavu so šiestimi filiálkami, nebral z rúk Mudroňa oťaží slovenskej politiky; ale keď mu voľbou podané boly, vzal ich do rúk nie preto, aby ich mal, ale aby viedol. A viedol umne, vyhýbajúc úskaliam a v duchu času miernil protivy starých s mladými, klerikálnych odtienkov s pokrokovými, separatistov s jednotármi, a v záujme věci slovenskej, napriek vysokém veku, nezelel ciest a trov via Praha, Viedeň, Pešť, Luhačovice, Mikuláš, Ružomberok, Kubín, Žilina, Trenčín, Nové Mesto, Trnava, Prešporok, Myjava, Zvolen, Lučenec a křížom-krážom zeme slovenské i české, čo temer všetko značilo iné prúdy, iné záujmy tak v politike, ako i v otázkách národohospodárskych. Držať záujem celonárodný nad miestný, spoločný nad osobný, sjednať a nezadať – to bola tvrdá práca M. D. už ako podpredsedu, a súc predsedom strany práve vo vojne, vyviedol ju a celý rárod z osídel. Málo povedal a mnoho spravil, keď maďarská vláda žiadala od neho, ako predsedu strany slovenskej, osvedčenie *protičeské* (1917). Napísal: Tlačová cenzura nedovolila ani akademického rokovania o tejto veci, preto menom strany ničeho

povedať nemožem a sám som skromnejší človek, než by som si bez porady strany dovolil konat na vlastnú päst...

M. D. je synom majetnej kupecko-roľníckej rodiny, narodený r. 1845 v Blatnici, v Turci. Právnik a majetný človek, už za mládí vynikal v práci buditeľskej. On viedol banderium národne pri uvítaní biskupa Moysesu na I. valné zhromaždenie Matice Slovenskej r. 1863. Na cirkevnom (na Slovensku=národnom) poli zásluhy jeho v rodnom okolí, zásluhy o voľby farárske, inšpektorské, účasť pri voľbách čisto politických – pod mladšou generáciou ležia zapadnuté v starých novinách a pamäti otcov: ale keď si národ v svobode vydýchne, naučí sa poznať a ctíť si prácu otcov, vdačne si vzpomene M. D., ktorého poctil národ prvým ministerstvom československej vlasti.

Josef Gregor Tajovský

Gustav Haberman, ministr vyučování

Gustav Haberman, ministr vyučování Československé republiky, patři mezi ty politiky, kteří za světové války pochopili správně úkol československého národa. Jako prostý truhlářský dělník projevoval neobyčejnou snahu po sebevzdělání a brzy sůčastnil se politického ruchu. V 90tých letech byl rakouskými úřady persekuován, přičež uprchl do Francie, kde pracoval v Paříži jako truhlářský dělník a naučil se dokonale francouzsky. Odtud odebral se do Anglie a Ameriky, jednak aby se naučil anglicky a také proto, aby poznal sociální a hospodářské poměry v těchto průmyslových státech. Znalost několika jazyků mu v pozdější době umožnila informovati cizinu vlastními články o dělnickém hnutí československém. Koncem let 90tých byl spolu s Václ. Šturmecem redaktorem „Českého Demokrata“ v Praze, předchůdce to „Práva lidu“, později pracoval krátkou dobu v redakci brněnské „Rovnosti“, v „Právu Lidu“, načež se trvale usadil v Plzni; jako redaktor „Nové Doby“. Gustav Haberman byl r. 1907 zvolen do říšské rady za venkov okresu

plzeňského a blovického. Na Plzeňsku a v jižních Čechách byl známým pracovníkem menšinovým. R. 1909 vedl známou akci za volnou školu.

Časopis „Nová Doba“, jehož redaktorem H. zůstal i jako poslanec, patří k těm časopisům, které důsledně a neohroženě hájily za války historické i přirozené právo československého národa na státní samostatnost. Nehledě na odchylné a někdy až nepřátelské stanovisko ústředního filiálního listu strany „Práva Lidu“, zvláště za redakce Šmeralovy, Gustav Haberman spolu se svým dávným přítelem a spolu redaktorem posl. Píkem a posl. Modráčkem setrval neohroženě a důsledně na posici jím hájené. Patří proto k těm politikům, jichž jména nevymizí z historie, tím méně ze srdcí uvědomělých synů československého národa.

V době své dlouholeté politické činnosti napsal spoustu politických statí do listů sociálně demokratických. Do „Akademie“ psal hlavně úvahy o naší emigraci. Za svého pobytu v Americe navázal těsné styky s americkými Čechy. Podobně, jako oba druzi soc. dem. ministři, také H. přičinil se o uskutečnění autonomie československého hnutí dělnického.

Dr. P.

Dr. Mořic Hruban, ministr bez portefeuille

Olomoucký advokát Dr. Hruban účastní se politického života na Moravě ve straně katolicko-národní od konce let devadesátých, jako poslanec zemský i říšský. R. 1905 na moravském sněmu spolupracoval na moravském vyrovnání („Moravský pakt“). Do říšské rady měl mandát za okres uhersko-brodský. Ve straně katolicko-národní zaujímal význačné místo, neudávaje však politického směru, ustupuje v tom zemřevšímu již posl. Dr. Koudelovi a P. Silingrovi. Svou posici ve straně dovedl si udržet, i když nabýval vždy větší převahy směr nesmiřitelného P. Šrámka. Povolání Dr. H. do první vlády Československé

republiky svědčí, že tato vláda jest vybudována na zásadách široké koalice, zahrnující všechny strany.

J. D.

Karel Prášek, ministr orby

Narodil se r. 1868 v Řivně u Nových Benátek, kde má statek. Od r. 1901 byl poslancem na říšské radě a jest spolutvůrcem české strany agrární. Dne 9. listopadu 1907 byl jako nástupce Dr. Pacáka jmenován českým ministrem krajanem, avšak 15. listopadu 1908 při demisi celého kabinetu Beckova byl tohoto úřadu sprostěn. U příležitosti jeho jmenování to ministrem „Zlatá Praha“ napsala: „V politické činnosti své, jíž vyšinul se ve straně agrární i místům nejpřednějším, osvědčoval vždy opravdovou a věcnou rozhodnost, životní zkušenosti a bystrý rozhled upřímnou a snahu po obecném prospěchu národním.“ Z ministrů Československé republiky jediný byl ministrem rakouským. Do ministerstva Beckova vstoupil na základě dohody českých stran jako zástupce nejsilnějšího z českých klubů. Vedle něho byl v ministerstvu jako ministr obchodu mladočeský poslanec Dr. Fiedler. Uvádělo-li vždycky postavení rakouského ministra české politiky do značných nesnází vzhledem k celkové protirakouské směrnicí naší politiky, možno říci, že P. i v ministerstvu energicky hájil české zájmy a zejména, když složil úřad, snažil se v agrární straně uplatniti směr radikálnější. Následkem vnitřních sporů ve straně byl nucen r. 1911 kandidovati jako samostatný kandidát agrární proti oficiálnímu kandidátu strany, byl však přes to zvolen. Po celou dobu své další poslancecké činnosti a zvlášť za války, podobně jako posl. Staněk a Dr. Zahradník, zastával radikálnější směr národní politiky a proto lze pochopiti, že jako jeden z nejschopnějších agrárních poslanců byl vyslán do první vlády našeho státu.

J. D.

JUDr. Alois Rašín, ministr financí

Dr. Alois Rašín narodil se v Nechanicích v Čechách. Pracoval politicky od studentských let. Jsa příslušníkem strany radikálně pokrokové, účastnil se horlivě hnutí mládeže devadesátých let a za známého procesu omladiny r. 1893 byl zatčen spolu s druhými redaktory pokrokových listů K. St. Sokolem, Ant. Hajnem a J. Svábou a pohnán před soud. Redigoval „Radikální Listy“ a po splnutí radikálních směrů pokrokových (radikálně-pokrokové strany s radikálně státoprávní) v českou stranu státoprávně-pokrokovou, vydával ostře opoziční kulturní týdeník (pondělník) „Slovo“. Brzy však se vzdal politické činnosti a byl v ústraní po několik let, věnovav se úplné advokacii. Po reorganizaci národní strany svobodomyšlné stal se jejím příslušníkem a vyšinul se záhy mezi vůdčí její lidi. Byl zvolen říšským i zemským poslancem, členem ředitelstva „Nár. Listů“, členem předsednictva výkonného výboru strany. Za persekuce, která v letech 1915-1916 stihla náš národ doma, byl dr. A. R. zatčen spolu s dr. Kramářem, obžalován z velezrady na rak.-uher. státě a odsouzen k smrti. Rakouská vláda však se neodvážila rozsudek vykonati a při nastoupení na trůn císaře Karla, byl dr. A. R. amnestován spolu s dr. Kramářem. V červenci r. 1918 byl zvolen členem Národního Výboru a po rozpadnutí Rakousko-Uherska stal se členem vlády Československé republiky.

vhk

Dr. František Soukup, ministr spravedlnosti

Ministr spravedlnosti dr. Soukup jest nesporně jednou z nejsilnějších individualit československého socialistického hnutí. Narodil se r. 1871 z chudé rodiny. Na pražské universitě účastnil se „Omladiny“. R. 1897 byl vůdcem akademické mládeže v Praze a stál

tehdy na levém křídle mladočeské strany. V té době udržoval již velmi čilé styky s dělnickými organizacemi, zejména s mladou generací.

Do strany sociálně-demokratické vstoupil koncem r. 1897 a stal se redaktorem „Práva Lidu“. Hned po svém vstupu do strany nabyt na záležitosti strany značného vlivu. O několik roků později vidíme dr. S. jako učitele českého dělnictva, probouzí v něm národní uvědomění ještě s několika málo soudruhy a krátce na to, r. 1902, hájí už jako člen Mezinárodní kanceláře, kam byl zvolen českým dělnictvem, požadavek autonomie československého sociálně-demokratického hnutí. Dochází k značným bojům v rakouské internacionále, za nichž dr. S. jde stále v popředí a burcuje české dělnictvo s takovým úspěchem, že o dva roky později dochází na vídeňském sjezdu rakouské odborové internacionály k zjevné roztržce mezi českou a německou sociální demokracií v Rakousku.

V dobách, kdy český národ domáhal se energicky svých politických práv, vidíme dr. S. r. 1905 na prvním místě neohroženě volajícího národ do zbraně proti Vídni a možno bez nadsázky říci, že dr. S. byl duší velikých manifestací r. 1905, jež přivodily zavedení všeobecného hlasovacího práva do říšské rady.

Na počátku války, již roku 1914, dr. S. v nejvyšším orgánu své strany pronesl historický výrok tohoto znění: „Soudruzí, nám budou příští pokolení závidět, že jsme byli svědky velké doby, ve které zrodí se svoboda našeho národa a všech utlačovaných národů světa. Aktivně, proti Rakousku vystoupit v přítomné době nemůžeme, vidíte, jak jsme slabí a nepřipravení, kdežto na hranicích zlověstně blýská to prusáckými bajonety. My ale máme možnost rozvinout v pasivitě sílu, která, bude-li organizována, stane se hrozným nebezpečím a zkázou Rakouska.“ Doporučoval informovat soudruhy, aby za rakouské zájmy nebojovali, nýbrž přecházeli do zajetí.

Dr. S. pozvedal svůj hlas proti každému bezpráví. Zvláště dnes jasně chápeme, jak dobře dovedl pochopiti význam Slovenska, když

r. 1907 jako člen rakouského parlamentu (jehož poslancem zůstal až do rozbití Rakouska), obrátil se v rak-uh. delegaci plamennou řečí k svědomí Evropy proti maďarské hrůzovládě, páchané na Slovácích. Tato řeč vzbudila pozornost celého civilisovaného světa.

Dr. S. byl horlivě literárně činným, a psal politické úvahy do „Práva Lidu“, „Akademie“ a jiných listů strany, byl právním zástupcem dělnictva a pořádal dělnictvu četné přednášky, zejména o občanském právu.

V dr. S. měl národ vždycky dobrého zastávce svých práv. Možno o něm s dobrým svědomím říci, že byl, je a bude českým sociálním demokratem.

-ik.

František Staněk, ministr veřejných prací

Již přes deset roků vystupuje v české politice do popředí markantní postava moravského agrárního poslance Fr. Staňka. Byl-li zvolen posl. S. za člena první československé vlády, stalo se tak podle zásluhy, vždyť právě on za nejpohnutější doby naší politiky stál v čele českého klubu a svým obratným vedením neobyčejně přispěl k vytvoření takových poměrů, za nichž Rakousko-Uhersko nemohlo dále existovati. Posl. S. jest padesátník, původem z Počátek v Čechách. Po r. 1900 usadil se v Želetavě v západní Moravě, kde roku 1906 byl zvolen za stranu agrární do zemského sněmu, zvoleného na základě vyrovnání z r. 1905. Maje té doby již mandát do sněmu král. Českého, složil jej a podržel si pouze zemský mandát moravský. Od té doby věnuje se politické činnosti výhradně na Moravě. R. 1907 byl zvolen do říšské rady, kde brzy zaujal mezi českými agrárními poslanci přední místo. V moravské straně agrární snažil se usilovně o prosazení svého směru, který se vyznačuje rozhodným antiklerikalismem a oposičností proti Vídni. Průběhem několika let se mu to podařilo a tak mor. strana agrární za jeho vedení uzavřela pro říšské volby r. 1911 dohodu se stranami

lidovo-pokrokovou a sociálně-demokratickou. Volby skončily vítězstvím pokrokového bloku a vliv posl. S. značně stoupl i v parlamentě. Zvolen za předsedu klubu agrárních poslanců na říšské radě, posl. S. stal se předsedou Českého klubu, jehož většina pod jeho vedením zaujímal vůči vídeňské vládě stanovisko příkře opoziční. Neohrožená, mužná posice, kterou plných pět let zaujímal posl. S. jako předseda Českého klubu vůči vídeňské vládě v nejtěžších politických dobách, zjedнала mu v historii našeho osvobozovacího boje přední místo.

J. D.

Dr. Adolf Stránský, ministr obchodu

Narodil se r. 1855 v Habrech u Čáslavi, studoval ve Vídni práva. R. 1846 otevřel si v Brně advokátní kancelář a proslul jako skvělý obhájce. R. 1895 byl zvolen do říšské rady za moravskou stranu lidovou, která tehdy tvořila moravské křídlo strany mladočeské. V té době založil orgán strany „Lidové Noviny“, z nichž se proběhem doby stal nejvlivnější moravský list, vedený neobyčejně obratně. Dr. S. současně byl poslancem moravského zemského sněmu. Když ve straně mladočeské převládl směr pozitivní politiky, dr. Stránský naléhal na úplné odloučení lidové strany od strany mladočeské a vůči pozitivní politice zaujímal až do války krajně odmítavé stanovisko. Maje úplně v rukou vlivný list, dr. S. byl obávaným nepřitelem zejména moravských klerikálů, kteří všemožně snažili se podlomiti jeho popularitu a politický vliv. R. 1907 při volbách do říšské rady, maje ohrožený mandát, uzavřel pro užší volby dohodu se stranou klerikální, což proti němu vyvolalo odpor levých elementů strany a zvláště mladé strany pokrokové. Přes to však pod tíhou poměrů se obě tyto strany r. 1909 spojily a vytvořily stranu lidovo-pokrokovou, v jejímž čele dr. S. přes všechny pokusy těch, kdož mu nemohli zapomenout volební kompromis z r. 1907, setrval,

háje neústupně radikální česky program jak z tribuny parlamentní, tak i ve svém orgánu, kam psal články plné ohně a břitké kritiky.

J. D.

Jiří Stříbrný, ministr pošt a telegrafu

Jiří Stříbrný je stár 38 let. Studoval pražskou obchodní akademii, z níž byl pro politickou činnost vyloučen. Odešel do Vídně, kde přijal aktivní účast v boji české vídeňské menšiny, zejména mezi dělníky, a stal se pak redaktorem národně-socialistického listu „Česká Vídeň“. Za některé články byl postaven před soud a odsouzen na šest měsíců žaláře. Při jeho odchodu ze žaláře české ženy ve Vídni uspořádaly mu nadšené ovace. On sám napsal o svém pobytu v žaláři pěknou knihu „Z mého žaláře“, která byla rakouskými úřady konfiskována. Z Vídně odejel do Čes. Budějovic, kde redigoval. „Stráž Lidu“ a účastnil se čile menšinového života. Vrátil sa opět do Prahy, redigoval zde národně-socialistické listy a zaujímal ve straně čelné místo. R. 1911 byl zvolen za Holešovice poslancem do říšské rady a byl ve vídeňském parlamentu jedním z nejmladších poslanců. Ve válce byl povolán k vojenské službě, avšak na frontu, jako státu nebezpečný člověk, poslán nebyl. Svoji činností v dělnickém hnutí u nás i v parlamentě je dobře znám a těší se v řadách dělníků všeobecné oblibě.

T.

Dr. Vávro Šrobár, minister zdravotnictva

Pre „panslavizmus“ z levočského gymnázia 1886 roku vyhodili 11 žiakov. Medzi týmito vyhodencami bol i práve maturujúci Vávro Šrobár, roľnícky syn, narodený v Liskovej (Liptov) r. 1863. Slováci vše snívali o spásе z Ruska: prakticky ale v každej biede obracali sa o pomoc do Čiech. Šrobár maturoval tuším na prerovskom

gymnáziume a na medicínu šiel do Prahy. Slovenská študujúca mládež sa v Prahe cítila ako s retiazky pospúšťané orlíčatá. Samý spev a pripitok za - národ. Pivnica „dvorní“ a vinárna Didoličovcov dlho sa ozývaly slovanskými piesňami, v ktorých ne jeden nadaný šuhaj i na studia zabudol... Ale boli, čo sa venovali i serioznej práci, príprave a všímali si obrodných prúdov v spoločnosti českej a narážajúcich vŕn ruských, prúdu Tolstého. Medzi týmito tolstojojcami vidíme Dušana Makovického a jeho druhov: Martina Kukučina a Vávra S. začínat striezlivosťou, prejsť k vegetariánstvu a končiť prekladom „Kreuzeeovej sonáty“, ktorú Makovický dáva tlačiť. Súčasne dvíha sa prúd prof. Masaryka, prúd obrodný v mravoch i vlastenectve. Š. opúšťa to stojizmus, nastupuje cestu reálnu, za mravné i politické obrodenie slov. inteligencie, aby tak zv. „drobnou prácou“ dvíhala ľud. R. 1898 s dr. Pavlom Blahom zakladá „Hlas“ a nasledujúceho roku osadiac sa ako lekár v Ružomberku, stáva sa teoretickým vodcom „Mladého Slovenska“, s Milanom Hodžom r. 1903 zakladá „Slov. Týždenník“ pre ľud, s Antonom Štefánikom „Slovenský Obzor“; je krstným otcom „Prúdov“ a spoluredaktorom „Nových Časov“. Krome týchto časopisov píše politické a spoločenské články do každého pokrokovejšieho listu a do soc. dem. „Robot. Novin“ i do časopisov českých (Čas). Premieňajúc teorie na skutok, s ružomberskými priateľmi zakladá „Meštiansku besedu“, kultúrno-spoločenské ohnisko a s pokrokovým vtedy kňazom Andrejom Hlinkom, Fedorom Houdekom „Ludovú banku“ a začíná politickú prácu v meste, v stolici, a zvolený za výborníka tam i tu, kandiduje za snemového poslanca, čo mu miesto mandátu vynesie niekoľko tisíc korun trov a rok väzenia, v ktorom napísal znamenitú „Zdravovedu“. Vo vojne dlho mlčí, ako všetko na Slovensku, ale pri naskytnuvšej sa prvej príležitosti s Hviezdoslavom vedie výpravu do Prahy, je rečníkom v Lipt. Sv. Mikuláši (jar 1918), za čo zase od Maďarov dostane sa mu vyšetrovania, arestu. Ale i zaslúženej odmeny od národa, poctiac ho členstvom v prvom československom ministerstve.

Jozef Gregor-Tajovský

Generál dr. Milan Štefánik, minister národnej obrany

Syn ev. farára na Košariskách (Nitra), syn rázneho otca v politike tak cirkvejnej, ako svetskej, maď. strednej školy prichádza r. 1899 na vysoké školy pražské. Na techniku. Ale snivý šuhaj ponosuje sa mi nezadlho, že české kolegovia spytujú sa ho na stretnutí „kolik již máš rysů?“ miesto toho, aby pohovoril o poezii, o národe, o pokroku... a o hviezdach, v ktorých Štefánik vidí milenky, a už by mi o ich vlnadách vykládal, keby som sa nebránil Nerudom o „zkoumání a nedomýšlení se konců...“ Požijeme si pekný rócik v „Detvane“ spolku, ja odcházam na Slovensko a o Štefánikovi počujem, že prešiel na univerzitu a dosiahnuc doktorátu odišiel do Paríža za hvezdárstvom. I napísal vše článok, ale to národu chleba nedá, zľahšovali sme jeho vedu, ktorej sa oddal cele, cestoval za zátmeniami a na Slovensko prichodil riedko. Pri takej návšteve domoviny stalo sa mu, že ho piati maď. poslanci na železnici z Pezinka do Prešporka napadli revolverom a palicou, ak sa s priateľom ďalej bude shovárať po slovensky... V časopise porovnal Uhorsko s divými ostrovmi po ktorých chodil (vyšlo na prospech ostrovov), a odišiel do Francie. 1916 roku stretáme sa v Kijeve: on plukovník francúzskej armády, vyznačený najvyšším franc. rádom čestnej legie. Otváram oči i dozvedám sa, že Štef. hned' na počiatku vojny vstúpil dobrovoľne do francúzskej armády, začnúc ako prostý vojak-letčik, a v tejto svojej vlastnosti konal službu nielen na francúzskom fronte, ale tiež dobrovoľne v Srbsku a Itálii, kde rozširoval medzi rakouskymi vojskami proklamácie k Čechom a Slovákom, aby nebojovali proti svojim osvoboditeľom, ale obrátili zbraně proti utlačovateľom. O jeho chrabrosti svēdčí najlepšie jeho zranenie.

Týmito svojimi výkonmi dr. Štefánik sám predurčil ráz svojej činnosti, ktorú neustál rozvíjať ani keď r. 1915 stal sa členom ČSNR v Paríži a ktorej venoval všetky svoje sily. I jeho návšteva v Rusku 1916 bola v prvom rade venovaná otázkám týkajúcim sa našej

armády, ač ovšem naše nie príliš urovnané vnútorné pomery vyžadovaly tiež mnoho politického taktu a bystrozraku. Po zájezde do Rumunska vracia sa dr. Štefánik do Francie a v druhej polovici 1917 vidíme ho v Amerike, kde zase vyjednáva o formovanie vojsk z tamejších Čechoslovákov. Na jar 1918 stretáme sa se Štefánikom v Itálii pri kolíske našej slavnej italskej armády. V máji 1918 zastupuje v Ríme ČSNR pri slávnostnom uznaní našich osvoboditeľných snáh, a vracia sa do Francie jako generál. Avšak ruské poměry vyžadujú jeho prítomnosti tu, pri najpočetnejšej skupine našej armády, a Štefánik nehľadiac na slabé zdravie, odváži sa na dalekú cestu cez Ameriku a Japonsko do Ruska. Medzitým i ČSNR a potom i národ doma zvolil a uznal generála dr. Milana Štefánika za ministra vojenstva prvej našej vlády. V tejto hodnosti prišiel Štefánik medzi nás, aby rukovodil nás v otázkách najsúrnejších, ktoré jemu i nám uložila a ukládá naša uznaná samostatnosť, ale i sojuznosť. Sme istí, že šťastná a pevná ruka dr. Štefánika vyvedie nás so cťou z terajšej obtížnej situácie a že bude výsadou nášho vojska priviezť vo víťaznom triumfe svojho ministra do vlasti.

G. S.

František Švehla, ministr vnitra

Ministr František Švehla, český rolník, od r. 1898 stojí v čele agrární strany, mezi jejíž zakladatele patří. Po dvacet let zaujímá ve straně vlivné postavení jako předseda výkonného výboru a svou obratnou a usilovnou organizační prací získal si nesporně o její rozkvět nemalé zásluhy. Byl jedním ze zakladatelů a redaktorů hlavního orgánu strany „Venkova“, založeného r. 1906 v Praze.

Činnost ministra Š. pro hospodářské a politicko-národní povznesení českého venkova jest rozsáhlá. Vynikl jako zakladatel „Raifeisenek“ a organisátor peněžnictví ve straně agrární, má lví podíl na probuzení obecních a okresních zastupitelstev v Čechách.

Stoje v čele peněžních a hospodářských podniků českého rolnictva (Agrární Banka), usilovně budoval hospodářská družstva a jako člen České Zemědělské Rady vydatně je podporoval, což v krátké poměrně době vydatně se odrazilo na všeobecném rozmachu české zemědělské produktivnosti. Ve směru politickém charakterizuje v minulosti jeho nazírání odpor k vídeňskému parlamentu tak že on, jako vůdce stany, dával vždy přednost poslaneckému mandátu na sněm před mandátem na říšskou radu.

Jako straník zachovával vždy takt k politickým odpůrcům a v politických kruzích byl vždy ctěn a vážen pro svoji ryzou povahu. Stavěl se resolutně vždy proti korupci a snažil se, aby za poslance byli voleni jiní lidé s čistým štítem.

-ik.

Dr. Lev Winter, ministr sociální péče

Narodil se r. 1877 na Žižkově z chudé židovské rodiny. Již v 22. roce byl promován v Praze na doktora práv. Jako student vydržoval soukromým vyučováním celou rodinu. V politické činnosti ve straně soc. demokr. hlavním jeho oborem byla sociální péče. V oboru sociálním napsal řadu knih a pojednání. Prostudoval sociální zařízení všech západoevropských států a důkladností svých prací upozornil na sebe přední vědce světa. R. 1907 byl za stranu soc. dem. zvolen do rakouského parlamentu, kde byl horlivě činný zvláště jako člen perm. výboru pro vypracování zákona o starobním, invalidním pojišťování, jsa referentem pro nemocenské pojišťování. R. 1911 byl opět zvolen do parlamentu.

Pražská Úrazová pojišťovna za svůj rozvoj a stabilitu děkuje hlavně dr. W. Také všichni pojištěnci této pojišťovny zachovali mu vděčnost, poněvadž vždycky našli u něho pochopení a plné ochrany. Jako dr. Soukup, stejně i dr. W. získal si nemalé zásluhy o emancipaci československé sociálně-demokratické strany od vídeňského vedení. Ministr dr. W. stojí na svém místě. Svou

vědeckou přípravou i svou dosavadní činností dává tolik záruky do budoucnosti, že můžeme s největší nadějí na jeho činnost v prvním ministerstvu Československé republiky počítati.

-ik.

Dr. Isidor Zahradník, ministr železnic

Dr. Isidor Zahradník, asi padesátiletý, kněz řádu premonstrátského, inspektor strahovského panství v Hradištku u Jílového, jest od r. 1907 jedním z nejpobulárnějších poslanců a strany agrární. Jako vynikající řečník vystupoval často na foru rakouského parlamentu v pohnutých politických dobách a zejména za války jeho řeči vyznačovaly se mužnou rozhodností vůči vídeňské vládě a jasným formulováním českého stanoviska. Zvláště projevy dr. Z. tohoto roku byly politickými událostmi, o čemž svědčí i to, že byly citovány veškerým světovým tiskem. Ve svém kraji jest neobyčejně oblíben, zvláště pro svou horlivou činnost pro všestranné a zejména hospodářské povznesení kraje. V poslední době věnoval se hlavně důležité otázce regulace řeky Vltavy a využitkování vodní síly této řeky pro zřízení velkoelektrárny ve Štěchovicích. Horlivě se zabýval sbíráním historických památek a ve Štěchovicích založil a vedl Okrašlovací spolek. V politické činnosti mu značné překážky působili představení z řádu Premonstrátů, avšak on zůstal věren agrárnímu programu, přes to, že v jisté době stál i mimo stranu. Za zásluhy o město a kraj byl zvolen čestným měšťanem Štěchovic.

J. D.

Kapesní kalendář na rok 1919

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 12. 12. 2014